IV. évfolyam 1897. Szerda, február 24. 16. szám.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „*Fejérmegyei Napló*“, a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katholikusok törekvéseinek előmozditására „*Fejérmegyei Napló*“ czim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. *Leó* pápa *Zichy* Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő: Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: *szerdán este és szombaton este.* Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utcza 9. szám. Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

A jövő politikája.

Mióta Kréta-szigetén kiütött a forrongás azóta a legkülönbözőbb változatokban halljuk emlegetni a nagyhatalmak egyértelmü megállapodását, hogy a békét fönfogják tartani. Európa népei tehát legyenek nyugodtak, mert nincs ok az aggodalomra. S mig a diplomáczia nyelvén igy nyugtatják meg a nemzeteket, addig Kréta-szigetén a görögök valósággal lemészárolják a törököket, a kik viszont nemzetiségre való tekintet nélkül állanak ezért bosszut a krétai keresztényeken. A béke tehát csak a diplomáczia okmányain van meg, a valóságban a hadakozás nagy elkeseredéssel s nagy vérengzéssel folyik Kréta-szigetén.

A nagyhatalmak hajóraja olyan mint a szinházak néző közönsége. Ott hajókáznak a nemzetek flottái a krétai partok körül. Előbb ott voltak mint a görögök, még sem akadályozták meg a görögöknek partra szállását s igy most ha akarnák is a hajókról meg nem akadályozhatják a szigeten folyó vérengzést. Kanea mellett véres összeütközés volt a napokban s akkor a nagyhatalmak ágyui beleszóltak a csetepatéba. Szét is ugrasztották a hadakozó feleket A partokon tehát ismét csend van, de a sziget belsejében folyik tovább a vérengzés. Ez a helyzet mai képe.

Előttünk ugyan nagyon közönyös, hogy vajjon törökök avagy görögök kormányoznak-e Kréta szigetén. A fődolog ebben a kérdésben előttünk az, hogy a keresztények élete biztonságban legyen. Adózzanak aztán akármelyik országnak, mi ebből hasznot nem várhatunk a magunk részére.

Nem is Krétáról van azonban szó, hanem Törökország felosztásáról. Az elzüllött birodalom az utóbbi években a felosztás kétségtelen bizonyitékait mutatta. A keresztények élete örökös veszélyben forgott és a czivilizáczió előtt vallásos fanatizmusuk valóságos chinai falat volt. Európának kiszámithatatlan kárára van a Török-birodalom és örökös veszedelem az európai keresztényekre. Ezt érzi és tudja minden nagyhatalmasság. Fel is oszlatták volna már régen, ha nem félnének az osztozkodástól. A legtöbb nemzetet ugyanis nem tisztán keresztényi elvek, nem a czivilizáczió érdekei vezetik ebben a kérdésben, hanem az önzés. A legtöbb állam *nem feloszlatni* akarja Törökországot, hanem *osztozkodni* akar Törökországon. Tehát koncz és haszonlesés az elrejtett rugói a keleti politikának.

Nekünk nincs sem kedvünk sem képességünk arra, hogy a mi nemzetiségeinket még egygyel szaporitsuk s a mi Boszniánkon kivül egy ujabb czivilizálatlan népet gyámkodásunkkal segitsük talpra. Már is tul vagyunk terhelve a nemzetiségekkel és tul vagyunk terhelve a saját czivilizáczionk anyagi terheivel. Ma-holnap mi fogunk beolvadni helyenként a mi nemzeteinkbe, mert faji karakterünk gyönge, s könnyebben asszimilálódunk, mint asszimilálunk. Elmagyarosodott oláhokat, horvátokat nem ismerünk, de elolláhosodott magyarok vannak Erdélyben bőven. Nem kell nekünk sem macedon, sem albán, még kevésbbé török. Örvendünk, ha szük határaink között saját magunkat becsülettel fejleszthetjük. Ugy is még sokban hátra vagyunk a nyugoti népektől. Ha utol akarjuk őket érni, nem vehetjük hátunkra a törököt. De nem vállalhatjuk magunkra az ő zilált anyagi helyzetüknek orvoslását sem. Van nekünk elég államadósságunk, nincs szükségünk az övéknek is átvételére. A meglevőt is alig tudjuk fizetni.

Nagy veszedelem lenne reánk nézve, ha a keleti kérdésben exponálnánk magunkat s esetleg háboruba keveredénk e miatt Oroszországgal. Sok honfi vére és sok verejtékes munkánknak eredménye esne áldozatul a háboruban. És mi lenne az eredmény? Talán Maczedonia és Albánia? Ugyan mi hasznunk lenne belőle? Semmi! Kárunk azonban lenne annál több.

Ismételjük: Nincs szükségünk több nemzetiségre. Igy is sok van! A történelem különben is a legnagyobb bizonyitéka, hogy a nemzetek nem akkor a legerősebbek, mikor nagy terület felett uralkodnak, hanem mikor faji karakteröket a legerőteljesebben érvényesitik a kultura szolgálatában. A földrajzi határok növekedése csak az eset-

Minek is mondjam?

Irta: MIKLER GUSZTÁV.

Valami úgy vonz, valami úgy üz;
Minek is mondjam, a mi hozzád fűz?

Valami régi csodaszép álom,
A melynek mását tebenned látom?

Valami régi bűvös igézet,
Mely újra elfog, ha reád nézek?

Múló varázs, vagy örökös átok,
Kárhozatot rejt, vagy boldogságot?

Talán bolygó fény, talán örök tűz . . .
Minek is mondjam, a mi hozzád fűz?

. . . Eszelős vágygyal, szomjazó ajkkal
Futok utánad, ha jő a hajnal.

Egész napon át téged követlek,
Mint néma árnyék jár a fény mellett.

Téged kereslek, ha az est eljő,
Mint csillagot a borongó felhő.

Az álom szárnya tehozzád hajt, űz . . .
Minek is mondjam, a mi hozzád fűz?

A viszontlátás.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárczája. —

Irta: **Medák Erzsi.**

(Vége.)

A leány lázas türelmetlenséggel várta a levelet, az asszony meg lázas félelemmel.

Az a levél csak nem jött.

A leány mindinkább szomorubb lett e miatt, az asszony meg ujra éledt. . .

Ezalatt Virág Ernő is küzdött magával. Napról-napra halasztotta azt a levelet, ami azután örökre elfogja választani attól a csendes szöke leánytól.

A mozgalmas életet meg tovább is folytatta. Menekülni akart gondjaitól, meg annak a hüséges leánynak az emlékétől. Ott ült a vig czimborák között és csodálatos ingerkedő hangulatban volt. Előtte állottak a különféle italokkal telt palaczkok és nehéz, vastag füst keveredett el a levegőben. A czigányok a hegedüjöket hangolták aztán valami álmos hallgatót huztak.

Ő meg Jankáról álmodozott.

Ma mondta meg neki először, hogy szereti. Még most is látja, milyen hatást gyakoroltak a szavai az örökké kaczagó leányra.

Egy perczre — de csakis egy perczre elkomolyodott és olyan szinüvé lett az arcza, mint a reggeli pir.

Azután kangosan felnevetett és azt kérdezte a behizelgő, csengő hangjával: „Szeret? igazán szeret?

És miután elgondolkozott egy kicsit, másnapra igérte a választ.

Ő meg azóta nem találja nyugalmát.

Gyötri ez az üres bizonyosság, amelynek a valóságáról meg van győződve, de valahogy mégsem mer hinni benne.

Üldözi az a vidám leány a szerelmével és gyötri az a másik, az a szomoru, a fájdalmával. . .

Hanem elszakitja a szivétől azt a szomoru leányt. Megirja neki az egész lelkiáhapotát, — jó leány az — és bizonyára megbocsájt neki.

Azután elfelejti őt és szeretni fog mását.

Hiszen szép, mint egy tavasz és hozzá még gazdag is. Azután ki tudja, az uj szerelme nem-e hozza vissza a fehér, szüzies arczára azt a verőfényt, a mit a viszontlátás letörült arról?

Az a kijózanitó, szerencsétlen viszontlátás, a mi azóta mindig üldözi és megbénitotta a szilárd akaratát.

Hanem most már tisztában akar lenni. Irni fog a leánynak. Utóvégre az sem áldozhatja a fiatal életét az ő vergődésének. Most lehet, hogy egy kicsit fájni fog a szive, hanem meggyógyul. A fiatal sziv olyan, mint a fiatal fa: hajlik a szélvésznek, a seb meg könnyen beheged rajta.

Mai lapunk 8 oldal.

00000076

ben szolgál a nemzet erősbödésére, ha egy nemzetiségüeket kapcsol egybe. Ellenkező esetben s földrajzi határok terjeszkedése csak politikai sulyában neveli, de fajkarakterében éppen abban az arányban gyöngíti az illető nemzetet. Ezt tanitja a történelem, a melynek rideg tegikáját a rómaiak bámulatos államalkotó képességük s erős faji karakterök daczára sem másithatták meg. Nem azért tünnek el a földszinéről a rómaiak, mert rombadőlt a római birodalom. A birodalom fölosztását már megelőzte faji karakterőknek a különböző nemzetiségek behatása alatti végleges elgyengülése, ugy hogy midőn a római birodalom utolsó császárát Odoaker 476-ban leverte, a volt óriási birodalmat nem fűzte más egymáshoz csak a nyelvnek bizonyos rokonsága.

Nem kell nekünk félnünk Oroszországtól, mely mint egy óriási áradat terjeszkedik mindenfelé. Hadd terjeszkedjék! Ne akarjunk vele e téren versenyezni, hol ugy sem birnánk legyőzni őt. E helyett igyekezzünk rohamos léptekben előre haladni a czivilizáczió ösvényén, ugy, hogy az Oroszbirodalom megérezze a mi műveltségünket s kénytelen legyen a mi közvetitésünket felhasználni, a mi segitségünket igénybe venni, ha majd óriási tömegének elmaradottságát igyekezni fog eltüntetni; ha majd megindul nagy birodalmában a felvilágosodás elmaradhatatlan áradata.

Lássuk be, hogy mi sohasem fogunk Európa fölött tömegünk nagyságával dominálni. A középkor sulyos vereségei: a tatárjárás és a törökuralom utját állották örök időkre annak, hogy számbeliségünk a többi nemzetek fölé kerekedjék. A jövő politikája előttünk csak egy utat mutathat ha a jövő ezredévben élni akarunk s ez utolérni s ha lehetséges elsőrangu helyet foglalni el a művelt nemzetek között ugy, hogy a keleti népek művelődési forrása mi legyünk. Igy, csakis igy remélhetjük, hogy a körülöttünk hullámzó nagy néptömegekben meg nem semmisülünk.

Az orosz birodalomtól meg ne féljünk. Rohamos növekedése nem félelmetes, mert ugyanazt a képet mutatja, a mit a római birodalom. A sorsa sem lesz más.

Nesztor.

— **A Tisza grófok.** Szegény Tiszák! Nem a mostaniakat, a jövő nemzedéket sajnáljuk, a kik ugy lehet igen jellemes, önérzetes emberek lesznek. Sajnáljuk őket, mert egy emberöltő mulva nagyon szégyelni fogják azt a grófi czimet, a melyet most Bánffy akasztott a Tiszák nyakába. Persze, az utódok nem tehetnek róla, ők örökölni fogják ezt a dicsőséget. Hja! de akkor már remélhetőleg tisztességesebb időket élünk s a Tisza grófok utódai majd piruló arczczal gondolnak arra a grófi koronára, a melyet Bánffy báró kormányzása idején kaptak. Igen, szégyenelni fogják, mert ezt a kort a becstelenség korának fogják elnevezni. Ah! és a jövő emberei nem kimélik meg ennek a kornak főhősét, Bánffy bárót sem. Nem kimélik meg őt a borzasztó és igazságos kritikától s a jövő század végén a Tisza grófok szégyelni fogják ősüket, a ki ebben a korban Bánffynak és kormányának olyan hasznos szolgálatokat tett, hogy azért grófi rangra emelték. A jelen idő felett uralkodhat Bánffy, de a jövő kritikáját nem némithatja el.

— **Ki lesz a mi főispánunk.** Mégis csak rettenetes megy lehet ez a Fejérmegye, hogy Bánffy báró a nagy politikus négy hónap alatt sem tudott ide való főispánt találni. Eddig mindég azt hangoztatták, hogy báró *Fiáth* Pál lesz a mi főispánunk és a mint az alábbi hirből kitünik ennek a reménynek is vége. A veszprémmegyei főispán grót *Esterházy* Móricz kijelentette a belügyminiszter előtt, hogy állásától legközelebb visszalép. A gróf, a ki folytonosan betegeskedik, hónapok óta nem volt Veszprémben, de az egész telet Bécsben töltötte s most egészségének helyreállitása végett gyökeres kurának fogja magát alávetni, a mi gátolná őt főispáni teendőinek teljesitésében. A kormány kenes is már uj főispánt Veszprémnek s ezt *báró Fiáth Pál személyében találta meg*, a kit addig mint Fejérmegyei leendő főispánját emlegették. Tehát Fiáth Pál báró nem lesz a mi főispánunk. Ő nem, — de hát akkor ki?

— **Erkölcsi sülyedésünk.** Vasárnap délelőtt kezdte meg Budapesten *Bodnár* Zsigmond egyetemi tanár sorozatos előadásait az egyetemi ásványtani intézet nagy előadóterében. „Erkölcsi sülyedésünk okairól" szólt és abból indult ki, hogy a nyolczvanas évek vége felé egy irodalmi társaság, pár jeles tagjának jubileumát ünnepelve, a dicsőitő felköszöntések között *Grünwald* Béláé megszavarta az összhangot, mert némileg sivárnak nevezte korát. De rögtön felállott a társaság egy kitünő tagja és mindnyájok helyeslésével utasitotta vissza a vádat. Sok év mult el azóta, Grünwald önmaga oltotta ki életét; de a mit érzett, ma milliók ajkáról hangzik, ugy, hogy a nemzeti kaszinó Széchenyi-bankettjén ellenmondás nélkül hagoztatta *Szemere* hogy „nem boldog a magyar." De boldog-e más nemzet? Mind az öt világrészből felhangzik az erkölcsi bomlás, szétmállás panasza; e jelenségnek tehát nem helyi, alkalmi, közelfekvő, hanem egyetemes okának kell lenni s az emberiség politikai és müveltségtörténetéből jelzi amaz időket, mikor kisebb-nagyobb mértékben hasonló bomlas állott be nemünk gondolkodásában. Azután keresi e tünemény eszmei okát és ugy találja, hogy az erkölcsi bomlás természetes következménye az alkotó részek szétmállásának, melyet nem érez. A bölcsészet, a theologia stb. története mutatja, hogy ilyenkor a bölcsészek nem tudják teljesen szétválasztani az erkölcsi világ három főeszméjét náluk a szép egyuttal igaz és jó is és viszont. Tanitványai már kezdik szigorubban megkülömböztetni, mig a reálisabb érzés, gondolkodás terjedésével annyira szétválnak hogy egészen kiforgatják a rendes értelmükből. A főeszmék fokozatos szétválasztásával jár, a családi, az egyházi, az állami élet fokozatos bomlása, mert az egységből fokozatosan haladunk az alkató részek uralma felé; mikor pedig ujra egyesülni kezd a három eszme, vele *fölébred bennünk a vallás, az erkölcs, a tekintély tisztelete* s megvetéssel fordulunk el léhaságunktól, melyet előbb csak egyes összefoglalóbb

---

Felállott...

Egy kicsit szédült a bortól, a füsttől, meg a zajongó gondolataitól.

Ügyetlenül nyujtotta kezét barátainak és leverte valami ácsorgó fiatal urnak fejéről a kalapot.

Az bokros sértésnek minősitette ezt az esetet és szuverén megvetéssel mérte végig Virág Ernő délczeg alakját.

— Gyáva! morogta fogai között dühösen és oda dobta névjegyét Ernő elé.

Az közömbösen vágta zsebre a névjegyet és unalmasan, halálosan elfáradva ment ki a friss levegőre.

Másnap azután megverekedett az ellenfelével...

Sulyosan megsérülve öntudatlanul vitték haza.

Mikor azután magához tért, elhivatta az egyik segédjét.

— Azután valahogy ne tudósitsátok az anyámat — mondta szigoruan, azután szomoru hangon tette hozzá:

— Szegény még nagyon meg találni ijedni.

Két heti gyötrődés után következett az első nyugalmasabb nap. A józan, fejével is maga előtt látta Janka pajkos arczát, épp ugy, mint a lázas, gyötrelmes éjszakákon keresztül.

Most már nyugodtabb volt, mikor reá gondolt. Hiszen megszenvedett a boldogságáért. Leróta, leverekedte a bünét, a kórágyán, a sorvasztó láz fájdalmas gyötrőgésével, kinos bódultságával.

Most már megérdemli a Janka hü szerelmét és annak a másik leánynak a bocsánatát.

Nyugodt mosoly játszadozott a láztól kicserepesedett ajkai körül, mikor az egyik barátja meglátogatta.

Kezdett érdeklődni az események után és végre nem tudott ellentállani a vágynak, hogy Jankáról ne kérdezzen valamit.

— Hogy van Janka?

A másik egy kicsit csodálkozott ezen a kérdésen, a mely elég bizalmas alakban volt feltéve. Hanem azért kérdés nélkül felelt rá.

— Janka nagyon jól érzi magát, hiszen gondolni lehet. Vidám mint mindig.

Ernőt bántotta ez a felelet.

Gondolni lehet, hogy Janka vidám! Akkor, mikor ő beteg és tehetetlen sóvárgással várja a pillanatot, hogy lássa a leányt, Azt a leányt, akit szeret és a kiről azt gondolta, hogy sajnálja egy kicsit és busul miatta.

Egy kicsit ingerült volt a hangja, mikor odafordult a barátjához és azt kérdezte tőle:

— Miért lehetne gondolni, hogy jól érzi magát?...

— Nos, mint menyasszony...

— Menyasszony? — ismételte Ernő, — Janka, az én Jankám menyasszony?!...

Barátja megütközve nézte az Ernő megránduló, fájdalmas arczát és a szemeit, a melyeket most elfáradt csalódással hunyt le.

Olyan bágyadtnak, elveszettnek látszott igy lehunyt szemmel és a két heti szenvedés nyomával az arczán, hogy a léha, gondtalan fiu résztvevően hajolt hozzá:

— Hát te szeretted azt a leányt?...

— Szerettem, — hagyta rá Ernő csendes hangon; és azután fájdalmasan tette hozzá: — És ő is ugy mutatta, hogy szeret. Olyan jó volt hozzám, mint senkihez és igy ne csodálkozz rajta Gerő, hogy annyira biztam a hűségében.

Felemelte elszáradt, fehér, átlátszó két kezét és odanyujtotta barátjának, azután meleg hangon köszönte meg, hogy részt vesz fájdalmában.

Az meg még jó tanácscsal is szolgált neki.

— Ne igen busulj, — mondta jóakaró hangon, — nem érdemli azt meg az a leány. Ne hidd, hogy van annak szive. Hiu, érzéketlen; örül, hogy tömjénezik a szépségét, nem riasztja el az udvarlóit, hanem inkább maga köré gyüjti, hogy annál többnek látszék. Titokban meg kiválasztja közülök a leggazdagabbat, azután nem kérdi: szereti-e vagy nem? — elég, hogy az rajong érte, — hanem felhuzza az ujjára a karika-gyürüt és jót nevet a többi udvarlóin, a kiket ilyen kellemetlen meglepetésben részesit.

Füves Gerő felkaczagott ezen a sikerült jellemfestésen, azután tovább folytatta:

— Persze, hogy a kijátszott udvarlóknak van annyi eszök, hogy nem ütik a falba a fejöket a szép, csalfa leány miatt, a kit ők magok segitettek a győzelemre nevetséges rajongásukkal. Hanem elmennek megcsalódott szivökkel a boros asztalok mellé és egy kicsit elbusulnak a czigányok siró-rivó, szivettépő hegedüjök mellett. Mikor aztán kialudják fejükből a mámort, akkor hidd el, a mámorral a szivökből is elpártol a régi reménytelen szerelem. Akkor azután ujból szerelmet vallhatunk más leánynak s ha az esetleg szintén jobb pártira akad és szintén megcsal, mi ismét elő fogjuk a régi kipróbált józanító szert, a minél jobbat még nem találtak a feltalálók. Mert ezt elbusult, szerelmes emberek találták fel magoknak. Igy kell barátom az életet venni a gyakorlati olda-

00000077

szemek vettek észre, az egész társadalom azonban jókedvüen élte világát. Most ezen a forduló ponton vagyunk, már kezdünk látni, innen származik *erkölcsi felháborodásunk* s mig a legtöbben sürgetjük a morál visszatértét, a társadalom egy része, kivált a politikusok, a pénzemberek és más reális, erősen érzéki teremtések politikai, társadalmi féktelenségekben törnek. A nagyszámban megjelent elökelő közönség lelkesen megéljenezte a tudós tanárt.

— **Az aradi vértanuk megkegyelmezése.** Ifju *Ábrányi* Kornél országgyülési képviselő egyik fővárosi napilapban azt a szenzációs leleplezést közölte, hogy a király 1849-ben megkegyelmezett a tizenhárom aradi tábornoknak s hogy a kegyelemlevél már okt. 5-én este 9 órakor az aradi várparancsnok kezében volt, a ki azonban tudván, hogy mi áll benn, azt csak akkor bontotta föl, mire a kivégzés már megtörtént. Erre vonatkozólag igen érdekes nyilatkozatot tett gróf *Szapáry* István. — *Minden igaz* — mondta. — *A király igenis megkegyelmezett annak a tizenhárom magyar honvéd tábornoknak* és a legfelsőbb kegyelmet egy külön kurir még október 5-én este 9 órakor zárt levélben kézbesitette az aradi várparancsnoknak. A parancsnok azonban a legfelsőbb rendelkezést jóformán meg sem nézte, hanem ugy a mint azt átvette, lepecsételve, zártan a köpönyege zsebébe rejtette. Csak másnap bontotta föl, mikor már mindennek vége volt. *Ezt maga az az udvari kurir mondotta el hásam egyik estélyén, röviddel a szabadságharcz után, több osztrák és magyar elökelő vendégem előtt.* Szivesen megnevezném annak az udvari kurirnak a nevét is, de hát talán jobb, ha nem megyünk annyira a részletekbe. Annyit mondhatok önnek, hogy *elökelő katonatiszt volt s ma már nem él. Nem is olyan régen halt meg.* Különben megvagyok róla győződve, hogy ezt is megfogják tudni. Hiszen csak nem maradhat örökké titokban. A legfelsőbb megkegyelmezés tényéről sem értem, miért nem volt szabad a nemzetnek erről mindeddig tudnia. Ugy látszik nem akarták nyilvánossá tenni, hogy az osztrák császári hadseregben olyan tiszt is találkozott, a ki ő felsége rendeletét — habár csak egyszer is — nem részesitette a köteles tiszteletben. Különben alig hiszem, hogy ezt a saját felelősségre merte volna tenni. *Ismétlem, az aradi tizenhárom legfelsőbb megkegyelmezése igaz tény.*

A székesfejérvári kaszinó.

Nemrégiben volt szó lapunkban arról a közönyről, a melylyel Székesfejérvár intelligenciája a társaskörök iránt viseltetik. Éppen ugy, mint a belvárosi Kath. kör, élettelen a Vörösmarty-kör s a Tóvárosi Olvasókör is. Ez a szomoru állapot régóta ismeretes eléttünk és a város jövőjét szivükön viselő emberek régóta foglalkoznak a viszonyok orvoslásának gondolatával, annélkül azonban, hogy annak módozatát megtalálták volna.

Egy lelkes és vállalkozó férfiakból álló társaság most felhivást intéz a város közönségéhez, egy uj kaszinó létesitése érdekében. *Ha a mozgalomnak semmi más háttere nincs*, mint kizárólag egy uj társaskör létesitése s ha a czél valóban az, *kizárólagosan az*, hogy a székesfejérvári társadalmat élénkebbé, — helyesebben élénké — tegyék; ha e czél elérésére kezet nyujt a város minden uri embere; ha senki abban *ellenmozgalmat* nem lát és nem láthat; ha egyéni hiuságát senki nem tolja a város érdeke fölé; ha mindenkit őszinte lelkesedés vezet az uj kaszinó megalapitásában: abban az esetben a meginditott mozgalmat mi is örömmel helyeseljük. De ismételjük: csakis az elmondott körülmények között helyeseljük, mert ha a fentebb vázolt tényezők bármelyike is hiányzik, ugy ez a mozgalom nem hogy előbbre nem viszi, de söt *még jobban elrontja a mai állapotokat.*

Hogy ezeket szükségesnek tartottuk elmondani, azt röviden indokolni fogjuk.

Nehogy egy pillanatig is valaki tévedésben legyen kijelentjük mindenek előtt azt, hogy a kath. kör nem tekinti és nem tekintheti ellene irányultnak az uj kaszinó létesitését, söt minden tekintetben csak kivánatos előtte, hogy a székesfejérvári társadalmi élet javuljon; kivánatos, hogy az emberek megismerjék jobban egymást, mert ez csak fokozni fogja az egymás iránti tiszteletet, a mely tisztelet elsősorban vezet az igazság elismeréséhez. De kivánatos azért is, hogy az emberek megtanulják itt Székesfejérváron azt, hogy a különböző politikai nézetek megférnek egymással békességben a társadalmi érintkezésben különösen akkor, ha az embereket a tiszta meggyőződés vezeti. A katholikus körnek, mely zártabb, csak előnyére fog vállni, ha az uri osztály hozzászokik ahhoz, hogy az elsőrendü érdekeket ne áldozza fel másodrendü érdekeknek s ne lásson minden mozgalomban *politikát.* Ennek az igazi elvnek megismerése befogja népesiteni a katholikás kör helyiségét is. Nem erre vonatkoztak tehát megjegyzéseink.

Ha nem tekintenénk az inditott mozgalmat Székesfejérvár társadalmi életére olyan nagy fontosságunak, nem is emlitenénk fel azt a hirt, a melyet a városban a kaszinó létesitéséről forgalomba hoztak. Azt mondják ugyanis, hogy *az uj kaszinó a „Tóvárosi Olvasó-kör“ elleni mozgalom!*

A magunk részéről kijelentjük, hogy ezt nem hisszük. A felhivást aláirt férfiak komolysága a legnagyobb biztositék előttünk, hogy ezt az uj kaszinót nem daczból, hanem a város érdekében igyekeznek létesiteni. Felemlitettük azonban ezt a szóbeszédet azért, hogy a mozgalom vezetői igyekezzenek ezt már az első fellépésükkel megczáfolni és segitsen ebben nekik magának a „Tóvárosi Olvasó-kör“-nek vezetősége, nehogy ily kicsinyes érdek mozgalmává törpüljön törekvésük, a melynek sikere a város jövő fejlődésével van összekötve.

És ennek a czélnak elérésére kezet kell nyujtania a város minden polgárának. A legmagasabb ranguak járjanak elöl jó példával, de ezt ne ugy tegyék, hogy az alantas tisztviselők öket a társadalmi érintkezésben is olyan hozzáférhetetlennek lássák, mint hivatalos működésük közben, mert akkor a kissebb hivatalnokok visszahuzódnának, már pedig az uj kaszinó csak ugy felelhet meg egészen kitüzött czéljának, ha az egész uri osztályt kebelébe fogadja. Kezet kell tehát fogni a közös érdekből minden uri embernek kivétel nélkül, le kell vetnie mindenkinek azt a visszahuzódó magatartást, amely

---

láról. Reálisták vagyunk, hát nincs jogunk vezekelni vagy esetleg versek gyártásával vigasztalni a szivünket.

Könnyelmüen, megvetően nevetett és felállott. Odanyujtotta a kezét a barátjának és még atyáskodó jóindulattal tette hozzá:

— Remélem, nem vagy holdimádó és a pártomra állsz.

Ernő mormogott valamit erre és azután kifáradva hunyta le szemeit.

Fejében ugy kavarogtak a gondolatok, mint az örvényben a viz; szilajul, szabály nélkül, mintha csak szét akarnák fesziteni a tejét.

A rendetlen zürzavarból csak a leány szivtelenségét értette világosan. Az ámitását, a szinlelt szerelmét. Behunyta a szemét, hogy szabaduljon meg a gyötrő, kaczagó arczától. Hanem az az arcz lángvonásokkal volt odaégetve a szivébe, világitó, gyujtó lángvonásokkal

Látta a leány szép, piros arczát, a mint ránézett meleg, sugaras szemével és hallotta szelid, kérdő hangját:

— Szeret, igazán szeret? . . .

Odaszoritotta két kezét a füléhez, hogy ne hallja az utána következő édes nevetést. Azért mégis hallotta. Tisztán, kellemesen hangzott ez a nevetés, mint valami hullámos hangfutam. Ő mégis megrázkódott töle és azután hallotta ismét, hallotta folytenosan . . .

És mikor eljött hozzá Füves Gerő, hogy próbálja meg a „felejtést“, ellentmondás nélkül követte. Még imbolygott a vérvesztés következtében, még halvány, szenvedő volt az arcza, de azért követte. Vig arczokat akart látni, hogy ne lásson „egy“ vig arczot, és hangos, nevető lárma közé vágyott, hogy ne hallja „egy“ nevetés emlékét. Felejteni akart, mert nem akart gyávábbnak látszani, mint a többi pajtásai, — és felejtett . . .

Virágné meg odahaza a legkinosabb tehetetlenséggel várt hirt a fiáról. Lázas türelmetlenséggel gondolta meg a lehetőségeket, de mindig arra a meggyőződésre jutott, hogy ha a fiának valami baja lenne, tudósitanák a barátai.

Igy multak el a hetek és a fiáról nem hallott semmit.

Ilus is nagyon szótalan volt, mindamellett már nyugodtabban viselte a sorsát.

Nem várta nagyon türelmetlenül az igért levelet, söt rá se gondolt.

Virágnénak mindig elszorult a szive, valahányszor ránézett ennek a leánynak nemes, gondolkodó arczára. Most már mosolygott is, olyan halvány, melegtelen mosolylyal, mint a téli napfény. Hanem ez a mosoly nagyon jól állt az arczához.

Virágné azért tudta, hogy ez a leány busul. Ugy szerette volna felviditani egy kicsit Olyan furcsának találta egy fiatal leány életében ezt a sok fájdalmat. Fiatalság és szenvedés! Milyen lehetetlen két fogalom ez! Épen mint a tavasz és dér . . .

Most már ő maga sem akarta, hogy a leány hü maradjon a fiához. Vágyva vágyott rá, hogy érje a leány szivét egy uj szerelem, egy uj krizis.

És mikor meghallotta, hogy az Ilus kezét megkérte egy derék földbirtokos, Mezősi Aladár, akkor zokogva borult az asztalára az örömében.

Ilus meg, mikor elment hozzá, egészen megütközött az asszony sugárzó arczán.

— Most már boldog vagy ugy-e? — kérdezte töle áradozva.

— A leány csodálkozva nézett reá.

— Én? . . . mosolygott azután esendesen. Mint ezelőtt . . .

— Hát kikosaraztad Mezősit? . . . csodálkozott Virágné, mert ő egy perczre sem gondolt arra ezelőtt, hogy ez is megtörténhetnék.

Az Ilus arczán keserü bánat ömlött el. Azután felemelte a kezét és megmutatta a fehér, nyulánk ujján a gyürüt.

— Még nem kérte vissza — mondta azután halk, remegő hangon. — Még mindig menynyasszony vagyok

Az asszony a keblére ölelte a leányt és azt gondolta magában, hogy ennek a leánynak olyan hüaéges, erős a szive [illegible] t az a mennyasszonyi gyürü, a mit az [illegible] visel. Törhetetlen változatlan aranysziv.

A leány meg lassan, egyhanguan ment haza a fagyos uton. A zaphir szinü levegőben apró ködcsillámok libegtek dérré fagyva és a metsző szél idestova kavarta öket. Az Ilus szeme könyezett és a szája hajlandó volt sirásra állani. De ő összeszoritotta az apró ajkait, a mely körül finom párát himbált a szél és hajlandó volt a szeme könyezését a durva levegőnek tulajdonitani.

Lehajtott fejjel szomoruant ment tovább, és önkéntelenül is azon gondolkozott, hogy voltaképen mit is vétett ő sors ellen, hogy az semmikép sem akar kibékülni vele. Aztán elgondolkozott gyermekévein, mikor az anyja betegsége keseritette, azután az apja halála, az édes jó anyja halála . . . azután . . . azután egy keserü reménytelenség, a mi mint egy ne-

00000078

közönyt szült, vagy a mely a közönynek következménye. Jól értsük meg: csak ugy lesz sikere a mozgalomnak, ha mindenki kiveszi részét a munkából.

Az uj kaszinó jövő életére bizonyos, hogy döntő befolyást gyakorol az, hogy miképpen alakul meg a tisztikar s a választmány. Ez a legfontosabb s a legtöbb körültekintést kivánja, mert az embereknek leggyöngébb oldala a hiúság s legkönnyebben ebben sérthetők. Pedig a választás mindenkinek igényét nem elégitheti ki. Bele kell nyugodnia mindenkinek abba, ha nem jut a tisztikar közé, vagy ha nem jut be a választmányba. De nem szabad az intézőknek sem személyes szimpáthiából kiindulni a jelöléseknél, mert ezzel az ügy érdekeit veszélyeztetik. Azt is figyelembe kell venni, hogy a fiatalság nem mellőzhető sem a tisztikarból, sem a választmányból. A legtöbb környek az a megölője, hogy mind érdemeket szerzett öreg urakkal töltik meg a tisztikart, meg a választmányt. Igy aztán igen tisztes kinézése van a környek, de nincs benne életrevalóság. A fiatalság élénksége és vállalkozási szelleme nem nélkülözhető ott, a hol minden siker éppen az élénkséghez van kötve. Nincs ebben az mondva, hogy a korosabbak mellőzendők. Nem, szükség van az érettebb korral járó megfontoltságra és tapasztalatra is, a mely ha a szükség kivánja, ám legyen kerékkötője a fiatalság könnyüvérüségének, de ha azt akarják, hogy az uj kaszinó uj életet teremtsen itt Székesfejérváron, akkor a kaszinó élére a körrel szeretettel és lelkesedéssel foglalkozó elökelő embert, a tisztikarba pedig agilis öreg urakat, a kik fiatalos lelkesedéssel vállalják magukra a missiót s felerészben fáradhatatlan fiatal embereket válasszanak.

Még csak azt akarjuk figyelmökbe hozni az intézőknek, hogy Székesfejérvár egyuttal Fejérmegyé székhelye is. Sajnos, daczára hogy a megyének olyan intelligencziája van, mint egy megyének sem az egész országban, eddig nem tudta Székesfejérvár e megye igazi központjává tenni magát. Nem egyedüli ok a főváros közelsége, mert vannak más megye központok hasonló közzel a fővároshoz élénk társadalmi élettel. Ha a megyei arisztokráczia és nagybirtokosság nem jön Székesfejérvárra, annak csak a mi nyomott társadalmi életünk az oka. Ha tehát az uj kaszinó uj életet akar teremteni, ne feledkezzék meg, hogy kötelessége nem csak Székesfejérvér, de a megye társadalmi életének is központjává lenni.

Ne értse senki félre azokat, a miket szükségesnek láttunk megirni. Ha azt kérjük másoktól, hogy legyenek az ügy lelkes barátai, azok akarunk lenni első sorban mi magunk és éppen nem azért irtuk meg mindezt, hogy talán irányt szabjunk a mozgalomnak, hanem azért, hogy az ügy érdekét tőlünk telhetőleg elömozditani segitsük. Ha egy némely dolgot korábban mondtunk el, mint kellett volna, vigasztal az, hogy jobb korán, mint késön.

Székesfejérvár intelligens uri embereihez végül csak azt a kérésünket intézzük, hogy ha a város és saját érdekeiknek öszinte hivei, ugy a február 28-án, vasárnap d. e. 10 órakor a „Fekete Sas" szálló emeleti nagytermében tartandó előértekezleten mentől számosabban jelenjenek meg.

Az előértekezletet a következő elökelő férfiak hivták össze: *Farkasdy* Dezső, gr. *Festetics* Bennó, dr. *Fiáth* György, *Gullner* Pál, *Huszár* Ágoston, *Juraszek* János, dr. *Kégl* Károly, dr. *Kövesy* István, *Mányay* Mihály, *Molnár* Béla, dr. *Révy* Ferencz, br. *Salamon* Mihály, *Szalatkay* István, dr. *Szüts* Andor, *Szüts* Arthur, *Tóth* Géza.

HIREK.

— **Az orleánsi herczeg és honfitársa.** *Fiumében* egy régibb idö óta ott lakó franczia az utóbbi hetekben saját hibáján kivül szorult helyzetbe jutott. Nem tudta, kihez forduljon, mig végre ismerösei azt tanácsolták neki, hogy próbáljon szerencsét az itt idöző *Fülöp* orleansi herczegnél, a ki köztudomás szerint mindenütt segiti honfitársait az idegenben, a hol csak teheti. A franczia csakugyan a herczeghez fordult levélben segitségért és másnap reggel nagy meglepetésére a lakásán *megjelent maga Fülöp herczeg, a toscanai nagyherczegtől és titkárától kisérve.* Nagyobb pénzösszeget adott át sanyaru helyzetben levő honfitársának s miután még pár vigasztaló szót is szólott hozzá, eltávozott. A franczia lapok nagy magasztalással irnak ez alkalomból *Fülöp* herczegről.

— **Főuri hangverseny.** A budapesti kath. körben vasárnap este nagysikerü hangverseny volt, melyet a kath. főuri világ a kör tagjaival együtt a Szent-Vincze egyesület javára rendezett. A hangverseny összetoborzói gróf *Szapáry* Gézáné, *Györy* Teréz grófnő és *Orczy* Tekla bárónő voltak s fáradozásukat a hangverseny fényes sikerrel jutalmazta. A kör koronaherczegutczai terme zsufolásig megtelt s az estélyen az arisztokráczia csaknem teljes számban jelen volt. Ott voltak családjaikkal együtt gróf Széchenyi Béla, gróf Somssich Béla, Bathyány Iván, Hunyady Imre, Zichy János, Zichy Aladár, Zichy Jenő, Zichy Jakab és Gyula grófok, gróf Szápáry István, továbbá báró Eötvös Lorándné, gróf Cziráky Antalné, örgróf Pallavicini Edéné, báró Szentkereszthyné, Keglevich grófnők, Pálffy Anna grófnő, gróf Festetits Pál, báró Rédl Béla és igen sok képviselő. A változatos müsor szereplői közül legtöbb tapsot arattak gróf *Zichy* Jánosné, szül. *Zichy* Margit grófnő, a ki a Liszttől előadott *Polonaise*-el és Bach *Prelude*-jével zajos sikert aratott. *Hubayné Cebrián* Róza grófnő éneke is nagy hatást keltett, *Pay'r* Olga müvészi hegedüjátéka pedig a melyet *Noszéda* Károly, az operaház e kiváló tagja kisért zongorán, beillett volna bármely par exellence hangversenyterembe is. A fiatal *Szapáry* gróf pedig czimbalomjátékával szerzett nagy élvezetet hallgatóságának. Közremüködtek még *Blancz* Irén, *Kladivkó* Vilmos, *Szabados* Béla, *Gallia* Vilmos és gróf *Vay* Gáborné, mindannyian valóban megérdemelt tapsokat aratva.

— **A felsővárosi róm. kath. kisdedóvó egylet közgyülése.** E hó 14-én tartotta a felsővárosi óvoda-egyesület XII. rendes közgyülését a városház nagytermében. Az elnöki

---

ház lidércznyomás nyomult az ő hüséges, meggyötrött szivére.

Nem vette észre, hogy az egész arczát ellepte a köny, csak azt érezte, hogy idereg. Sietve ment haza, letörülte az arczát és odaállott az ablaka elé. Még sirt, zokogott egy darabig, azután hosszan, bánatosan nézett ki a puszta, élettelen mezőkre. A kis éjjeli lámpa félhomálya megvilágitotta a fehér, angyali arczát, a mi nem volt sem kétségbeesett, sem nyugtalan, csak szomoru és csendes. Egyáltalában ugy nézett ki, mint egy komoly, tiszta szentnek a képe, a kinek a szemébe lassu, enyhe kifejezés mosolyog, hanem az arcza azért egyhangu, magasztos . . .

Virág Ernö meg ezalatt kezdett bele melegedni a zajos életbe. Felejteni akart, mert most már maga is belátta, hogy nem érdemli az a könnyelmü leány, hogy tovább is gondoljon reá. Megakarta mutatni a barátainak, hogy könnyen veszi az életének ezt az első csalódását.

Könnyen vette. Maga sem hitte, hogy ilyen könnyen fogja venni.

Egészen jól találta magát a barátai között és már kezdték érdekelni az izgató játékok is. Szivesen elkártyázott és szerencséje is volt hozzá.

Az anyjának nem irt. Néha-néha ugyan eszébe jutott, de valahogy nem mert neki irni. Nem találta meg a régi érzést, a régi szavakat az elkérgesedett, eldárvult szivében. Igy meg, nem mert irni az anyjának.

És lett belöle egy meghasonlott szivü, czinikus ember, egy kifogástalan gavallér, a ki semmi tekintetben sem ellenkezik a világgal. Épen olyan, mint más fiatal ember, könynyelmü, felületes. Vagy legalább is olyan, mint a barátai.

Hanem még is beleunt ebbe az életbe. Sokkal csendesebb, egyszerübb lelkülete volt, semhogy bele ne unt volna.

Hallgatagon ment Füves Gerö mellett. Az ránézett a fásult, rideg arczára és megütközött a komor szemeitől.

Biztatóan szóllott hozzá.

— Csak csigavér barátom, csigavér! . . .

Ernö ingerülten ragadta meg a barátja karját.

— Meguntam Gerö ezt az életet! szólt hozzá panaszkodva. — Fáj a fejem a lármától, a zajtól, gyülölöm már ezt a kijózanulást, nem jó igy élni ugy érzem.

Gerö nem szánta meg most az egyszer. Nevetségesnek találta.

Felkaczagott és megrázta a barátja kezét:

— No, ne gyerekeskedj, majd jobban bele törödöl.

És Ernö, most az egyszer még magamagát sem értette. Fáradt volt és unta az életét. Valami vádoló, nehéz teher gyötörte és nem tudott menekedni a gondjaitól.

Még akkor sem derült fel, mikor ott ült a vig czimborák között. Ma csodalatosan józan volt, nem kábitotta el az uj élet forgataga.

Körötte minden zsibongott, a poharak csengtek és a jókedvü barátok vidáman nevettek. Ő meg halk, nyomasztó gondolatokba merült.

Egyszerre elfogta a keserüség, a bánat. Fájt a megcsalódott szivének ez a lárma, ez a zaj. Ez az éles, hangos ellentét a saját maga eltévedt lelkével.

Lázas idegességgel osztotta a kártyát, beleakart merülni a játékba, de nem tudott. Egyre nyert és nem örvendett neki. Friss, hüvös levegö után sóvárgott és abbahagyta a játékot. Széditette ez az érthetetlen hangzavar. Odaszoritotta a kezét forró homlokára és az ujján ott, az a karikagyürü jóleső hidegséggel hütötte az agyát.

Egyszerre tisztán látta az egész életét. Homályos irtózattal emelte fel a fátyolozott fényü szemét és megrebbent a sok nevető arcztól.

Szomoruan mosolygott, mikor elgondolta, hogy ezek közt a kábult emberek közt akarta megkeresni a nyugalmát. Ezek közt, akiknek nincs egy igaz, világos érzésök, nincs egy résztvevö szavok.

Megborzadt, mikor elgondolta, hogy ezek mind vigasztalást keresnek itt, mind élni, boldogulni akarnak.

Valami fájó sóvárgás szállta meg egy hüséges, szomoru arcz után, a ki a szelid szemével, a fájdalmas arczával megtudná vigasztalni.

Maga sem tudta, hogy jött ki a lármás, hemzsegö nép közül. Csak künn téritette magához a hideg, metszö levegö. A hópelyhek lassu libbenéssel hullottak a földre és hullámosan simultak el, mint valami drága moire selyem. Olyan tiszta, hideg, szüzies fehér volt a föld, mint a tiszta lelkiismeret . . .

De Virág Ernö nem ügyelt erre. Gyors, sietö lépése kel haladt és egy pillanatnyi habozás nélkül sietett a pályaházhoz. Ment viszontlátni azt a szomoru leányt, a ki megfogja öt vigasztalni, megfogja érteni . . . mert maga is sokat szenvedhetett . . .

00000083

megnyitó után *Magó* Károly titkár szépen kidolgozott jelentésben számolt be az egylet áldásos működéséről. A jelentésben kiemelte *Prifach* József prépost nemesmü jótékonyságait, melyel az egylet fenntartásához járult. Az óvodások száma a mult évben 177 volt és pedig 93 fiu, 84 leány. A pénztári számadás 2941 frt 53 kr, bevétellel szemben 1091 frt 11 krajczár kiadást tüntet fel, s igy a pénztári maradvány 1850 frt 42 kr. Az egylet vagyona készpénz és ingatlanban 12,750 frt 42 kr. Intézeti orvosnak dr. Major Ferencz országgyülési képviselő távozása folytán dr. Árokay Antal lett megválasztva. Végül *Tamás* Vilmos elnök *Alaghy* Dezső inditványára megbizatott, hogy a közgyülés nevében fejezze ki az egylet mély háláját és forró köszönetét Prifach József védnöknek a kegyes adományaiért.

— **III. Béla király temetése.** III. Béla király és felesége Antiochiai Anna királyné csontmaradványai alkalmasint nem sokáig maradnak az embertani muzeumban, hanem visszakerülnek a budavári Mátyás-templomba, hol a diszes sirbolt már készen van számukra. A királyi hamvaknak méltó eltemetése érdekében már tavaly mozgalmat inditott a papság. A nemzeti kegyelet lerovása Árpádházi királyunk eltemetésével országos ügy, de ennek leghivatottabb intézője, a kormány — érthetetlen okból — nem törödik vele. Most azonban megtörténik ez, a mi egy izben Kossuth Lajos temetése alkalmával már megtörtént: a főváros vette kezébe III. Béla király temetésének ügyét. A főváros egyik közgyülésén tárgyalni fogják a kérdést. Az inditvány az, hogy a temetést a székesfőváros rendezze, annyival inkább, mert erre a czélra már szép összeg van a polgármesternél. Ezenkivül majd a főváros is jelentékeny összeggel járulna az ünnep költségeihez.

— **Felolvasás.** A viziházi kath. körben vasárnap, február 21-én délután felolvasás tartatott, melyen a kör tagjai szép számban jelentek meg s figyelemmel hallgatták *Látics* György, belvárosi káplán és *Kiss* Arisztid szt.-Fer.-rendi áldozár érdekes felolvasásait. *Látics* György „Földmivelők, iparosok" cz. felolvasásában igen érdekesen adta elő azokat a módokat, melylyel a kath. földmivelők és iparosok önmagukból szakavatott, a kath. vallásnak s a hazának igazi és bátor embereket nevelhetnek. *Kiss* Arisztid „A magyar közmondások eredete" czim alatt, mint már maga a czim is jelzi, több közmondás eredetét magyarázta élvezetes és humoros előadásban. A hallgatóság többször vidám nevetéssel kisérte a felolvasást. A tagok kérelmére a jövő vazárnap, február 28-án ismét tartanak felolvasást.

— **A párisi kiállitás érdekességei.** Az 1900-iki párisi kiállitáson a buzgó francziák össze szeretnék gyüjteni a világ minden csodáját, érdekességét. A *clou general*-t, a legnagyobb érdekességet, a milyen a mult párisi kiállitáson az Eiffel-torony volt, — még eddig nem tudták kitalálni, de fel van már véve a tervezetbe 61 olyan érdekesség, melyek szintén nagy szenzációt fognak kelteni. Ezek között a legérdekesebbek a következők: Egy óriási távcső és hét óriási harang; a 19-ik század előhaladásának encziklopédiája; egy 4000 hektoliteres hordó; világitó szökökutak és vizesések; a hold reprodukcziója a legpontosabb csillagászati tapasztalatok alapján; Francziaorszag történetének muzeuma; a 19-dik század tudományos utazásainak diorámája; Francziaország története viaszfigurákkal; II. Miklós orosz czár koronázásának diorámája; a világsajtó hirlap kiállitása; száz méter magas forgó torony; mozgó panoráma, mely az utazás illusióját kelti fel; egy óriási földgolyó, mely a hires Elisée Reclus felügyelete alatt készül. Ezeken kivül még a látványosságoknak szinte megszámlálhatatlan sokasága teszi majd érdekessé a párisi világkiállitást.

— **Az ó-budai prépostságról** tartott felolvasást a Tört. Társ. közgyülésén *Karácsonyi* János dr. kiváló történetbuvárunk. Karácsonyi történelmi adatokkal megokolva állitja, hogy az ó-budai prépostságot, a mely szent Péterről van elnevezve, Péter magyar király alapitotta. Hogy ez eddigelé ki nem derült, hanem hogy többnyire szent Istvánt tartották az alapitónak, sőt némelyek szent Lászlót is, az onnan van, hogy a káptalan sohasem nevezte meg Péter királyt, mint alapitót, mert ő egyike volt a legnépszerütlenebb királyoknak. Különben pedig arról nevezetes ez az ó-budai prépostság, hogy Péter királynak egyedül fenmaradt alkotása.

— **A miniszter adatot kér.** A kereskedelmi miniszter leirt a törvényhatóságokhoz, hogy a területükön levő ipartestületek működéséről s vagyoni állapotukról tegyenek jelentest. Mint a miniszter a leiratban mondja, az iparosokat olcsó hitellel segitő szövetkezetek felállitásával akarja támogatni, azért kéri az adatokat. Csak azután azok az adafok ne ad akta tétessenek, mert itt lenne már egyszer az ideje valamit ebben az ügyben tenni valóságban, ne csak papiron.

— **A lovasberényi önk. tüzoltó-egylet közgyülése.** Nagyszámu közönség jelenlétében tartotta meg február hó 21-én délután 3 órakor a lovasberényi önkéntes tüzoltó-egylet közgyülését. A gyülést *Heiszler* Győző alelnök vezette s miután megnyitotta a gyülést jelentette, hogy gróf *Cziráky* Antal elnök a gyülésen nem jelenhetett meg. A titkári jelentés konstatálja, hogy a tüzoltó-egylet, a nemes szivü gróf vezérlete mellett már az első tüzoltó-egyletek között foglalhat helyet képzettségben. Az egylet pénzkészlete 191 frt 03 kr. A felmetvényt *Elbert* János pénztárnok megkapta. A tisztujitásban csak annyiban történt változás, hogy *Mattisz* Pál titkár lemondott s helyébe *Gerwein* János lett megválasztva. Szertárnoknak pedig *Körmendy* Antalt választották meg.

— **Kuruzsló asszonyok.** Polgárdi községben az orvos két orvoslással foglalkozó asszonyt jelentett be a járásbiróságnak, kik különféle gyökerrel, levéllel és porokkal, különösen körisbogár porral látják el a betegeket, s ezért tőlük pénzt kérnek. A két kuruzsló asszonyt *Hallgató* Ferenczné és *Jomi Disznósi* Istvánnénak hivják. A faluban már nagy hirnévnek örvendtek s számtalanszor hivták őket segitségül. Legtöbb esetben a szokásos gyógyitó beszédjük után az emberi szervezetre káros körisbogár port adtak be betegjeiknek. Daczára azonban az ellenük történt feljelentésnek, a két kuruzsló asszony azért mégis titokban tovább folytatják ártalmas működésüket.

— **Jogi kérdés a turfon.** Sport-körökben most azon törik a fejüket az emberek: fog-e *Villiamson*, az európai hirü zsoké, a budapesti közönség méltó kedveltje, nálunk ez idén is lovagolni, illetve szabad-e neki egyáltalán lovagolni. Az eset a következő: Williamson (minden czáfolat ellenére) nőül vette *Daisy van der Buren* bárónét, a budapesti turf ismeretes szőke szépségét és pedig ezelőtt két-három héttel Angolországban nagy titokban. A báróné versenyistállót tart Alagon *Huxtable* idomitónál és bár a lovak tulajdonosaként „*Captain Frisco*" van bejelentve, mindenki tudja, ki rejtőzik ez álnév alatt. Fölmerül már most a jogi kérdés: *egy asszonynak férje társ-tulajdonosa-e egy versenyistállónak*, mert ha igen, ugy Williamson is versenyistálló-tulajdonos, már pedig a versenyszabályok 136. §-a értelmében „zsokénak az engedelem elvesztésének terhe alatt tiltva van versenylovat egészben vagy részben tulajdonilag birnia." Ha ilyennel bir, nem kaphat lovaglási engedelmet. Sport- és jogászkörökben kiváncsián várják e kérdés megoldását.

— **Közgyülés.** Székesfejérvár törvényhatóságának holnap tartandó közgyülésére a következő tárgyak vannak kitüzve: A helyi érdekü vasutak részére megszavazott összegek kiutalványozása. — Az iparos munkák vállalatba adása. A honvéd-laktanya udvarán lévő fogház kibővitése. — A városi takarékpénztár jubiláris alapitványa. — A közösügyi költségek Magyarországra eső hányadának emelése ellen. Heves vármegye által érkezett felirata. — A városház épitése. — A budai-uti aszfalt-járda elkészitése. — Néhai Rosznagel Antal temetési költségei kiutalványozása. — A selyemtenyésztés érdekében bérbevett lakás bérletének meghosszabitása. — A féláru vasutijegyek használata. — Greizinger Mártor városi tanitó szabadságidejének meghosszabbitása. Szabolcsmegye közönségének a tisztviselői javadalmazások emelése tárgyában intézett felirata. — A nád árának meghatározása. — A város lejtmérezése. — Az adóvégrehajtók s napidijasok véglegesitése. — Egy magyar gör.-kath. püspökség felállitása. — A csapatkórház épitése. — A Markl Ignácz-féle alapitvány. — Zemplén vármegye közönségének átirata a m. é. junius 8-ki ünnepségek megörökitése tárgyában. — Az 1897. évi I., II., III., IV. tv.-cz. kihirdetése. — Jakab István rendőr s Hegyi József tüzoltó nyugdijaztatása.

— **Megkerült tolvaj.** Megemlitettük már régebben lapunkban, hogy Budapesten *Müller* Henrikné kárára *Teszarek* Juli székesfejérvári illetőségü cselédleány és szeretője *Kossevics* Antal 70 frt értékü aranylánczot loptak. A székesfejérvári rendőrségnek sikerült az ide menekülő Teszarek Julit elfogni, kedvese Kossevics Antal azonban még idejekorán elmenekült. Hétfőn Kossevics eljött Székesfejérvárra, hogy ismét magának vihesse kedvesét, mert az életet magányosan unalmasnak találta, de az itteni rendőrség tudta, hogy Kossevicset a szive ide vonzza s ügyelt reá s igy sikerült is elfogni a tolvajt.

— **Lovagias czipészlegény.** *Pintér* István czipészlegény nagy szerelemre gyuladt egy leány iránt. Hétfőn este az utczán két kollégájával *Bencsik* Istvánnal és *Csepeli* Lászlóval beszélgetve ment az utczán. A beszélgetés közben előjött a szó Pintér István szerelméről, Bencsik ez alkalommal a leányról nem a legjobb nyilatkozatokat tette. Pintér ezt nem türhette el s figyelmeztette Bencsiket, hogy ha még egy rossz szót szól a leányról, hát menten arczulcsapja. De az csak tovább sértegette a leányt s Pintér be is váltotta szavát, mert hajba kaptak s egymást jól elverték. A verekedésbe beavatkozott Csepeli is, aki Bencsiknek fogta pártját s igy közös erővel a lovagnak felcsapott kollegájukat alaposan helybenhagyták. A verekedésért a rendőrség Bencsiket egy napi elzárásra és 5 frt pénzbüntetésre, Pintért pedig csak 5 frt pénzbüntetésre itélte.

— **Uj csendőr-szárny-parancsnokság.** A hivatalos lapban a következőket olvassuk: „A honvédelmi minister rendeletére a székesfejérvári VI. csendőrkerület területein uj csendőrszárnyparancsnokságot fognak felállitani s igy a kerületnek 7 szárnyparancsnoksága lesz. Az uj szárnyparancsnokság székhelyének *Győr* van kiszemelve. Mint értesülünk. Győr város hatóságával csakugyan folynak is ez ügyben már tárgyalások.

— **A próféta zászlója.** Törökországban arról van most szó, hogy kibontsák-e a próféta zászlóját? Erről a próféta zászlójáról különböző fogalmaik vannak a politikusoknak és a történetiróknak. A tulajdonképeni próféta zászlója *Sandsak-Serif* (nemes lobogó), melyet a próféta családjában apáról fiura örökölnek, a legdrágább ereklyéje az Izlamnak és az Eski-Serail kincstárában őrzik. Ezt a lobogót sohasem bontják ki, sőt megérinteni is tilos. Van azonban ennek a zászlónak egy nagyon régi utánzata. Zöld lobogó, arany rojttal, fölirás nélkül. Csupán a hegyére van vésve: Alem. Ezt Ramazán ünnepén megmutatják. Ha pedig háboru veszélye fenyegeti az országot, kitüzik a mecsetre. S ha a kalifa maga is elmegy a háboruba, akkor viszik táborba ezt a zászlót. Ez azonban eddig csak egyetlenegyszer történt 1595-ben. A valódi Sandsak-Serif állitólag az Omajadok és Abassidák ellen viselt hadjáratok idejéből származik, I. Szelim, Egyiptom meghóditása korszakából. Ezt a zaszlót rendesen összetévesztik egy másik szent zászlóval, melyet azonban nem tartanak ereklye gyanánt, mert állitólag Mohamed a meggyilkolt Koresiták turbánjaiból készitette és háboruba ment vele. Még egy harmadik, fekete zászlójuk is van, melyről a törökök azt tartják, hogy Mohamed második nejének Aisának fekete függönyéből

00000084

készült. Ha a zöld zászlót kitűzik a mecsetre, akkor minden igazhivő mohamedánnak háborúba kell mennie. Igy állitja ezt *Hammer Purgstall*, egy előkelő orientalista. S minthogy 1876-ban, a legutóbbi török háboru alkalmával, semmiféle zászló nem volt kitűzve, most sem tudni, hogy fehér, fekete vagy zöld zászlót fognak-e kitűzni Törökországban?

— **A politikai helyzet és a tőzsde.** A tőzsdén napok óta a krétai események hatása dominált. A spekuláczió, a mély napok előtt majdnem fejét vesztve dobta a piaczra a papirokat, most arra a hirre, hogy a nagyhatalmak végre közös akczióra határozták el magukat Görögország ellen, lelohasztotta a félelmet és mindjárt csendesebb lett a tőzsde. Nagy mennyiségben vásárolták vissza az elmult héten piaczra dobott értékeket és ritkán volt alkalom tapasztalni a vételkedvnek ily hirtelen való föllobbanását, a mely az üzlet minden ágában, ugy a vezető, mint egyéb papirosok árában tetemes áremelkedést idézett elő. A *bécsi* tőzsdén a nemzetközi papirok ára 4—5 frttal, egyéb papirok pedig 20-25 frttal emelkedtek, a mi mindenesetre arra mutat, hogy a tőzsde az európai helyzetet most jóval nyugodtabban itéli meg, mint az elmult napokban.

— **Közöny és gyávaság.** E czim alatt a „Religió" a következőket irja: „T. olvasóink előtt ez a két szóba foglalt hatalmas szózat ismeretes. *Prifach* József székesfejérvári nagyprépost ur mondotta szemébe a magyar katholikus intelligenciának. *S ez az Isten-sugallta szemrehányás szárnyat öltött s a közönyösek és gyávák esrei fölött ébresztőleg csattogtatva szárnyait, járja be az országot.* Csak rajta az ébresztéssel; mert igenis, ez Magyarország alélt ságának az oka: a 10 millió katholikusság intelligenciájának közönye és gyávasága. Nincsen katholikus intelligenczánk, ez a baj; azaz, hogy van kath. intelligenczánk, *de annak nincs lelke.* A gyávaság rabigájába hajtotta bele a Tisza-Bánffy-Chorin-féle zsidó-protestáns-szabadkőmüves érdekszövetség. De ezt az állapotot nem szabad ölbe tett kezekkel nézni! Mit kell akkor tenni, ha valamely országban az élő nemzedék hasznavehetetlen? Teremteni kell nagyszabásu iskolázás által uj kath. intelligenciát. Ezért szükséges nekünk a katholikus tudományos egyetem s a ki egy kath. tud. egyetem alapitása ügyének elodázásán, elaltatásán vagy annak elősegitésén nem fáradozik, égbekiáltó bünt követ el a köteles előrelátás ellen s részesévé válik a nemzetgyilkolók bünének."

— **Uj bankjegyek.** Az osztrák-magyar bank elkészitette a tiz, husz, száz, kétszáz, ezer, kétezer és ötezer koronás bankjegyeket s ezeket tegnap mutatta be *Pranger* dr., a bank titkárhelyettese és *Mayer* nyomdaigazgató *Lukács* pénzügyminiszternek, a ki lényegtelen kifogásokat tett, de általában elfogadta az uj rajzokat. A bank az ötezerkoronásokat csak később fogja kibocsátani. A bankjegyek elkészitésére hosszabb idő kell, s forgalomba bocsátásukig *még legalább egy év kell.*

— **Déli vasut.** A magyar korona területén fekvő valamennyi déli vasuti állomásnak a zapresic-sziszeki vonalrész állomásainak kivételével egymásközti forgalmában ez év január elseje óta különösen mérsékelt menettérti jegyeket adnak ki, a melyek 129 km. távolságig 8 napig és 129 km. felüli távolságoknál 30 napig érvényesek. Minden ilyen menettérti jegy 25 kgr. szabadsulyra jogosult.

— **Körözés csalás vétsége miatt.** *Komlósi* Lipót ismeretlen tartózkodásu egyén országszerte való köröztetése el van rendelve. A köröztetést a székesfejérvári törvényszék rendelte el. Komlósi székesfejérvári illetőségü, zsidó vallásu kocsifényező.

— **Kelta vár.** *Wosinszky* Mór szegszárdi esperes-plébános, Szegzárdon a csatári-völgyben egy Kelta-vár maradványát fedezte föl, a Kr. e. 4—5-ik századból. Többek közt találtak egy vaskardot hüvelylyel, két vaslándzsát, vaskést, ollót és vasfibulát. Továbbá több bronz-edényt és egy keresztalaku vasmacskát. Nemrég Görböz-Belecskén is érdekes tárgyakra akadtak. A lelet a Tolna vármegye által legközelebb felállitandó muzeumba kerül, a hova *Apponyi* Sándor gróf 20 ezer forintot érő régiségein kivül Wosinszky esperes, *Zichy* Jenő Gróf egyik kaukázusi utitársának, gazdag gyüjteménye lesz az alapja.

— **Aggintézeti ülés.** Az aggintézeti bizottság hétfőn a városház nagytermében ülést tartott *Seidl* Lajos főkapitány elnöklete alatt. Az ülésen elhatároztatott, hogy a rosz állapotban levő aggintézet helyett ugyanazon helyen egy uj földszintes épület lesz emelve, melyben 100 aggnak lesz teljes ellátása. Az épület felső végét egy ujonan épitendő kis kápolna foglalja el. — Enynyire végre haladt az aggintézet ügye, de hogy mikor lép a megvalósulás stádiumába, azt még a mélységes jövő födi.

— **A föld a jupiter és a nap között.** Kedden, e hó 23-án haladt át a föld a nap és a Jupiter között s jut a Jupiter közelségébe. Mint a teli hold, e bolygó is fénylő, megvilágitott felét forditja a föld felé s igy estétől reggelig jól látható volt. Legmagasabb állása a láthatár felett a delelés időpontján 52 fok 34 percz és 56 másodperczkor. Esti 9 órakor a bolygó az oroszlán jegyében, a keleti égbolton volt látható, 7 foknyira a Regulustól keletre s fénye és nagysága által tünt szembe. Az előző napon, azaz hétfőn, a kora esti órákban a Jupiteren szépen lehetett a hold által okozott naptogyatkozást megfigyelni. Esti 6 óra 44 perczkor lépett a Jupiter a hold árnyékába s 9 óra 37 perczkor lépett ki abból.

— **Halálos gyermekpárbaj.** Sepsi-Köröspatakon megrenditő eset történt február hó 17-én. *Bedő* Ferencz vagyonos vállalkozó házánál a házigazda nyolcz éves fia és a hét éves *Sipos* Ferencz pisztolypárbajt vivtak. A párbajra az adott okot, hogy Sipos Ferinek volt egy darab vajas kenyere, melyen a két fiu összeveszett végre abban egyeztek meg, hogy pisztolypárbajt vivnak s a *melyikök életben marad, azé lesz a vajas kenyér.* A megegyezés után bezárkóztak Bedő Ferencz szobájába s levettek a fegyverfogasról két revolvert s annak rendje-módja szerint kiálltak. Sipos Feri revolvere elsült és mellbe találta a kis Bedő fiut. A hét éves párbajhős erre megijedt s megfeledkezve a vajas kenyérről, bebujt az ágy alá. Mire a Bedő házaspár betörte a belülről elzárt ajtót, gyermekük már halott volt.

— **Tolvaj napszámosok.** *Rott* Mihály gyümölcskereskedőnek Szőgyény-Marich-utcza 2. szám alatt levő pinczéjéből hétfőn éjjel nagyobb mennyiségü déli gyümölcsöt loptak el a pincze ajtó kifeszitése után. A rendőrség a gyümölcsre vágyó tolvajokat elfogta *Boros* Mihály, *Nyuli* János és *Hajdu* Mihály személyében, kik be is ismerték tettüket s most már ülik a rájuk szabott fogságot.

— **Borzalmas látványnak** voltak tanui a napokban a *bényiek.* Többeknek feltünt, hogy egész csapat holló gyült össze a Garam zátonyán. Midőn közelebbről vizsgálták meg a hollógyülekezés okát, látták, hogy a zátonyon egy mezitelen csecsemő fekszik, kinek *testét a hollók félig fölfalták* már. A másnap odahivott körorvos közbenjöttével megejtett vizsgálat kideritette, hogy e gyermeket saját anyja dobta a vizbe, de *előbb kitépte a nyelvét* [illegible] hogy ne sirhasson. A csendőrök nyomozzák a [illegible]zatos anyát. A gyanu egy bényi, *Gasparek* Anna nevü hajadont terhel.

— **Mezőgazdasági munkaközvetités.** A földmivelésügyi minisztériumhoz érkezett jelentések szerint Mármarosmegyében 11,590 ember keres mezőgazdasági munkát. Munkást keresnek Alsó-Fejérmegyében 203, Szatmármegyében 4063, Vasmegyében 2636, Mármarosmegyében 4977 embert. Mezei munkát keres Háromszékmegyében 752, Szilágymegyében 2073, Turóczmegyében 1494, Hontmegyében 1287, Udvarhelymegyében 752 ember, mezei munkást keresnek Háromszékmegyében 165, Szilágymegyében 1874, Turóczmegyében 1658, Hontmegyében 5605 és Udvarhelymegyében 1014 embert. Bővebb tájékozást a megye alispánja ad.

Törvényszék.

— **A névtelen levelek.** Végre már befejezést nyert az a kinos ügy, melylyyel *Spitko* Lajosné a tankerületi főigazgató nejét vádolta *Andjecsky* Irén. A névtelen levelek irója, ki összetörte Andjeczky Irén boldogságát, tehát nem Spitkoné, ki ellen még a legkisebb bizonyiték sem merült fel. Hétfőn február 22-én került tárgyalás alá *Kecsán* Izor vizsgáló-biró nál a levélügy már másodizben, mert az első alkalommal még néhány tanu kihallgatását látta jónak a törvényszék. A vizsgálat eredménye lett, hogy *Spitkó Lajosné teljesen felmentetett a vád alól, de még legkisebb gyanuokot sem talált a vissgálóbiró a vád alapjára.*

— **Apa és fiu.** Elszomoritó példáját mutatja a megromlott emberi érzületeknek a székesfejérvári törvényszék előtt tegnap tartott végtárgyalás. *Vámosi* Imre táczi lakos 19 éves fia István, egy alkalommal apját összeszóllalkozás közben földre teperte s vasvillával ütötte oly erősen, hogy több sebet kapott az apa, melyekben félhónapon át feküdt. Vámosi Imre a fiának dulakodás közben megharapta ujját, hogy védhesse magát. Igy kerültek a törvényszék elé mindketten, mely a lelketlen fiut, tekintve, hogy apja megbocsájtott neki csak 2 hónapi fogházra itélte. Az apát ellenben, mivel csak védelmében harapta meg fia kezét, a törvényszék felmentette. Az itéletben az ügyész is megnyugodott. A fiuban, midőn a börtönőr elkisérte, mégis felébredt apja iránt egy kis szeretet, mert átölelték egymást s sirtak mind a ketten.

— **Javithatatlan.** *Czincze* István ercsii napszámos már több izben követett el nagyobb lopásokat, melyekért néhány évi fegyházat ült is. A büntetésnek nem volt semmi foganatja, mert Czincze ismét követett el nagyobb lopásokat, melyekért ismét a törvényszék elé került. A törvényszék ez alkalommal már a törvény legerősebb szigorát alkalmazva, Czincze Istvánt *5 évi fegyházra* itélte, melyet most a curia is helybenhagyott.

Irodalom és Művészet.

Jönnek a szinészek. Holnap érkeznek meg Székesfejérvárra *Deák* Péter szinigazgató társulatának szinészei, hogy szombaton megkezdjék a pót szini-szezont. Mint értesülünk, a társulatnak olyan jó erői vannak, hogy sok tekintetben a Ddoó volt szinigazgató társulata felett áll. A bérleti szerződés nem sikerült ugy, mint számitotta az igazgató, mert a közönség nagy közönyt tanusit a szinészet iránt. A szinrehozandó darabok közt azonban, mint örömmel tapasztaljuk, nincsenek holmi „Századvégi lányok" s ehhez hasonló darabok, melyekkel a mindenben anyagi hasznot hajhászó Dobó az elmult szezonban olyan nagyon verte a reklámdobot. Ebből látjuk, hogy Deák más irányt szándékozik adni az itteni müködésének, mint elődje, azért csak örömmel tapasztalnánk, ha megszünne a közönségnek közönye a szinészet iránt s minél nagyobb pártfogásba részesitené az uj szinigazgatót.

A Katholikus Tanügy f. é. 5-ik száma a köv. tartalommal jelent meg: *Kováts* Gergely királyi kitüntetésben részesült k. tanitó arczképe és életrajza. *Poedag. tulzások és tévedések* (Vége) *Augusztin* Imrétől. *A közép és felsőiskolák ifjuságának vallás-erkölcsös tanitása. Shláger* Árpádtól. *A nem magyar tannyelvü népiskola olvasókönyve. Tanitótól. A tanitóképző-intézeti praktikus szakoktatás. Dreisziger Ferenczt ől. Irodalom és müvészet. Különfélék. Rövid közlemények. Szerk. posta* élénken összeállitott rovatok zárják be ezt a gazdag tartalmu számot. A *Kath. Tanügyet*, mely egyik laptársunk szerint „a legjobban szerkesztett tanügyi lapok egyike" t. olvasóink meleg pártfogásába ajánljuk.

00000086

Verne Gyula ujabb munkáiból most jelent meg az 56—62. füzet. Az első háromban befejeződik a *Robinsonok iskolája*, a többiekben az *Utazás a föld központja felé* kezdődik. Verne a világirodalom egyik legérdekesebb regényirója. Munkái a legragyogóbb fantázia szülöttei, de ebben a szerzővel való elkalandozásban észrevétlenül tanulunk, tudásunk gyarapodik. Mert bármennyire véljük is a tiszta képzelet alkotásainak, mindenkor megvan regényeinek tudományos alapja is. Uj világok, uj emberek tárulnak föl előttünk; a modern technika hatalmas haladásának egész történetét megismerjük bennök. S történetei bármennyire is álljanak a tudomány reális alapján, untatokká sohasem válnak. A magyar forditás sem külső kiállításban, sem az eredeti szindus stilusában nem marad mögötte az eredetinek. A tarka cselekvényt kitünő franczia mesterek illusztrácziói szinezik ki, hogy pedig a forditás tökéletességére milyen gondot fordit a kiadó-társulat, bizonyitja az, hogy a régibb forditásokat, melyek az uj irodalmi nyelv fejlődésében elavultak, ujakkal, az eredeti stilusbeli szépségeit is visszaadókkal cseréli föl. A hozzáférhetés munkáját pedig megkönyiti a füzetes kiadás; egy-egy regény 7—10 füzetben befejeződik s igy olcsón — füzetje 20 krajczár — kiki hozzájuthat a teljes Vernéhez. Mert Jules Vernének egyetlen könyvtárból sem szabad hiányoznia. A füzetek akár magánál a kiadó Fraklin-Társulatnál Budapesten, vagy akármely könyvkereskedésben is megrendelhetők.

Gaal Mózes. *Berni Detre, az Amelungok hőse.* Gaal a magyar irodalom egyik legjobb mesemondója. Tiszta, erőteljes magyarságában a népmesék naiv bája hat ránk, az az őserő, mely a magyar nép meséit fajunk tükörévé teszi. Az Amelung-monda a Nibelungokkal együtt a németek legszebb nemzeti mondája. Hatalmas, nagy hősök tettei, melyek nemcsak a fiatal sziveket vonzzák, hanem a nagyok lelkét is fölfrissitik. Tavaly ugyancsak tőle jelent meg Nibelung-éposz átdolgozása, s most a hozzánk közelebb eső Berni Detrétől szóló mondát igazi művészettel alakitotta át. Itt már összeszövődnek a hun-magyar mondák szálai a germán mondával a pogány lovagvilág legrokonszenvesebb hőse körül. Kusza, szövevényes szálai a mondának itt egységes képekké szövődnek a szépséges epizódok során, melyek mellett csinos képek teszik szinesebbé az olvasó képzelmét. Érdekes e könyvecske nemcsak meséje, szépségeért; de haszonnal forgatható minden művelt embernek különösen manapság, mikor a Wagner-operák divatja a germán lovagvilág ismeretét is szükségessé teszi. A Franklin-Társulat nyomdájából kikerült könyv a Vasárnapi Könyvtár tetszetős alakjában jelent meg és ára 20 kr.

Echegaraynak, az európai hirü szinpadokat uraló spanyol drámairónak nálunk is szinre került hatásos drámáját *Marianát* hozzá az Olcsó Könyvtár legujabb (372.) száma. A dráma nagy költői értékét szinre kerültekor is elismerték kritikusai. A szenvedély hatalmas ereje szólal meg alakjaiban, érdekesen, szinte izgatón lefolyó jeleneteiben. Az érzések ellenállhatlanul ragadnak magukkal s nem tudjuk mit csodáljunk jobban: a nagy drámai erőt, mellyel az iró felépitette cselekvényét, vagy párbeszédeinek finom, kifejező voltát-e? A modern társadalom nagy problémái mozgató alakjai az ő drámáinak egy-egy hatalmas szenvedély megragadó rajzaiban. S ha a szinpadon látva ellenállhatlan erővel vonzanak, olvasván, még jobban élvezzük. Teljes lesz a mű értéke előttünk akkor, ha mielőtt szinpadon látjuk, elolvassuk. A magyar forditás, mely *Szalai* Emil munkája, teljesen rászolgál a dicséretre. Jól folyó magyarságában igaz értékökben érvényesülnek a mű költői szépségei. A csinos könyv ára 30 kr.

FARSANG.

A felsővárosi „Katholikus-kör" mulatsága. Még annyi népet nem fogadott magába soha a „Fehér Bárány" vendéglő helyisége, mint vasárnap, február hó 21-én este a felsővárosi kath. kör mulatságán. Teljesen szüknek bizonyultak a termek, de különösen a tánczterem, hol mást mint a ropogós csárdást valóságos kisértés volt járni. A tánczoló párok arczairól, daczára, hogy a terem ablakjai félig nyitva voltak, mégis sürü cseppekben gördült alá az izzadtság, de ők nem törődtek vele, hanem járták kivilágosvirradtig a tánczot. Öröm volt nézni azt a sok vidám arczot! A mi legbámulatra méltóbb volt, az hogy a legkisebb rendetlenség sem fordult elő, mintha csak tudatában lett volna ott minden ember, hogy rendetlenséggel sértené a katholikus kört. A könyvtárnak a mulatság igen szép hasznot hozott. A bevétel a 30 kros belépti-dij mellett 180 frt volt. A mulatságon részt vett nép számát 500—600-ra lehet becsülni. Felülfizettek:

Dr. Steiner Fülöp 10 frt, Prifach József 2 frt, Tamás Vilmos plébános 1 frt 70 kr., Németh Imre, Streit Ferencz, Horváth Imre, Tomann Antal, id. Lics Ferencz, Knitlhoffer János 1—1 frt, özv. Duzs Lajosné, Látics György, Lics Ferencz, Ler. Nagy István 70—70 kr., Szalay János 60 kr., Tomann József, Pinke József 50—50 kr., Király Anna, Szabó József, Tiringer Ferencz, Antal Ferencz, Tomann Imre 40—40 kr., Tóth Pál, Peidl János, Haden Antal, Kálmán György, ifj Szikszi János, Mózer Jozsef, Boda István, Király Julianna, ifj. Fröschl János, Csóri István, Kósa Ferencz 30—30 kr., Antal József, Stolczenberger József, Per. Nagy János, Kocsis Pál, Tóth Ferencz, Gulik István, Komlósy György, R. Nagy István, Balog József, Kő Antal, Kovács K., U. J.-né, Langmár István, Fürész József, N. N., Pap János 20—20 kr., Pozsgai Miklós, Ackerman Pál, Márhoffer János 10—10 kr. A felülfizetők fogadják ez uton is a kör elnökségének hálás köszönetét.

*

A tóvárosi fiók kath. kör f. hó 21-én saját könyvtára javára sikerült zártkörü tánczmulatságot rendezett. Hogy mily nagy foku volt az érdeklődés, mutatja a szép jövedelem, a mely részint adományozásból, részint a 20 kros belépti jegyekből befolyt, a mi által a tóvárosi fiók kath. kör szép könyvtára meglett alapitva. A megjelentek zsufolásig megtöltötték a kör elég tágas három helyiségét, s daczára a nagymérvü látogatottságnak a kedélyes, fesztelen jókedv mindvégig megmaradt. A könyvtár javára adományoztak és felülfizettek:

Prifach József nagy prépost, pápai praelatus 2 frt, N. N. 2 frt, N. N. 50 frt, N. N. 2 frt, Chay Antal 2 frt, Látics György 1 frt, Streit Ferencz 1 frt, Nagy József 40 kr., Kollmann János 30 kr., Cs. Horváth István 10 kr., Pap Ignácz 40 kr., Pap József 10 kr., Helmstreit Károly 10 kr., Horváth Mihály 10 kr.. Nagy Mihály csákb. 30 kr., Kuglits Mihály 10 kr., Mészáros József 20 kr., Belák István 10 kr., Bider Lajos 30 kr, Virágh György 40 kr., Engelmann 20 kr., Léhner István 20 kr, Vadász György 20 kr., ifj. Vadász György 10 kr., Kováte István 20 kr., Gántz Ferencz 50 kr., Mészáros István 40 kr, Bernáth Ignácz 60 kr., P. Horváth György 30 kr, P Horváth Györgyné 30 kr., Petrás János 10 kr., Kórász Sándor 10 kr., Pasti Pál 9 kr., Petró János 80 kr, Kapitány Ferencz 40 kr., Mayer János 20 kr., Lencsés József 10 kr., Lézes József 30 kr., Matesusch Venczel 30 kr., Bogscháth József 10 kr., Benkó György 10 kr, Mészáros Ferencz 10 kr., id. Mészáros István 30 kr., Lanfenauer Ferencz 50 kr., Vadász Ferencz 10 kr., Vadász Gyula 10 kr., Verbay Albert 30 kr., Mennyei István 40 kr., Gyurkovits Alajos 40 kr., Huszárek Pál 30 kr., Csánkb. Nagy Já os 1 frt, Pap Ádám 30 kr., Csurg. Horváth János 30 kr., N. N. 80 kr., Zákits József 10 kr., Peresztegi András 10 kr.

Az összes bevétel 111 frt 39 kr., kiadás 10 frt. Tiszta jövedelem 101 frt 39 kr. Fogadják a jótevők ez uton is a körnek hálás köszönetét.

A duna-adonyi katholikus népkör e hó 20-án könyvtára javára igen sikerült zártkörü tánczvigalmat rendezett, melyen ugy az intelligenczia mint a tagok közül szép számmal jelentek meg. A kedélyes vigalomnak csak a reggeli órák vetettek véget. Ez alkalommal felülfizettek:

Koller János egyh. elnök 4 frt 50 kr, Csiby Lajos 2 frt, dr. Hufnagel János, Faragó Antal, és neje, Szatory Gyula, Baur György 1—1 frt. Csöngedy Gyula, Árvay József, özv. Niklovits Péterné, Frei János, Schoderbeck Márton, Kerner Károly, Simon Lajos, Vincze János, Müller Jenő, Müller Vilmos, Pirity Lajos, Sztankovits József, Löscher Márkusz, Hoschek Ferencz, Baur Ferencz, Kuliffay Árpád 50—50 krt, Vayland József és Takáts József 30—30 krt, Schoderbeck Endre 20 krt, Szabó Lajos 15 krt.

Fogadják a kegyes felülfizetők ez uton is a népkör hálás köszönetnyilvánitását.

*

A tóvárosi kör szombaton február 20-án saját helyiségében tánczmulatságot rendezett. A kevés számu közönség vidám hangulatban maradt együtt reggel 4 óráig. A négyeseket 14 pár tánczolta. Jelenvoltak asszonyok: Hatytyufy Dezsöné, Mittler Józsefné, Onhauser Nándorné, Fortvingler Ferenczné, Kalmár Lászlóné; leányok: Mittler Gizella, Fortvingler Erzsi, Onhauser Irma és Anna, Szöllössy Erzsi, Orsonits Mili, Kalmár Róza.

VEGYESEK.

() **Paganini életéből.** Paganini a világ legfövényebb emberei közé tartozott. Mikor a közönség előtt megjelent és démoni tekintettel nézett végig a padsorokon és páholyokon, a közönség szinte hipnotizálva volt és azt hitte, kisértettel áll szemben. Pedig a Paginini ördögi tekintetének egészen más volt a háttere: egyszerűen megakarta számolni, hány páholy és hány földszinti jegy kelt el. A nagy férfiu mindig attól tartott, hogy impresszáriója becsapja. Paganini volt különben az első, a ki egy huron játszott el egész variácziókat. Hogy a publikum észrevegye, hogy tényleg csak egy huron játszik, vonojának alján éles képpengét alkalmazott, a melylyel bizonyos időközökben a hurokat elvágta. Előbb három, majd két, végül csak egy huron játszott és a közönség, a mely azt hitte, hogy a hurok véletlenül pattantak el, oda volt a csodálko ástól. Paganini körülbelül husz esztendeig versenyzett és emez idő alatt milliókat hegedült magának össze. Fösvénysége határt nem ismert és aggkorában már mániájává lett. Mikor három nappal halála előtt szakácsnéja sült galambot hozott neki, a többszörös milliomos sirva panaszkodott: „Carlotta, hát koldusbotra akarsz juttatni?"

() **Khinai pénz.** Immár Khinának is van hivatalos pénze. Az óriási birodalomban, melynek népe nagyon erős kereskedelmi hajlamokkal bir, mindeddig csodálatos modon nem volt pénz a forgalomban s ennek helyét bankjegyek és a kereskedők által minden egyes esetben külön megmért ezüstrudak töredékei képezték. Csak a váltópénz volt hivatalos, alkalmatlan rézkarikák, melyekből 5—10 darab ért egy krajczárt. 1896 jan 15-n állitották fel az első pénzverő-intézetet, a hol most *khinai dollárokat* készitenek. De ily khinai pénz még most ritkaság s ezenkivül nagy bajt okoz, hogy csaknem minden tartományban külön készitik a pénzt s nem nagyon ügyelnek arra, hogy teljesen egyformák legyenek.

() **Mintafegyház nők számára.** Kitünő női fegyház van Aubarnban, az észak-amerikai New-York államban. Az élén álló Welsche Anna asszony a mellé rendelt nőkkel szigoru fegyelmet tart, de a fegyencznők t oly gondosan és szeretettel neveli, hogy a nagyobb része megjavulva hagyja el az intézetet Az egész nagy fegyházban csak egyetlen férfi van, de ez sem avatkozik a kezelésbe, egyedül a számadásokat könyveli el

() **Mennyit keres egy kerékpár-versenyző?** Egy brüsszeli ujság kiszámitotta, hogy Bourillon, Jaquelin éc Morin 60,000 frankot nyertek 1896-ban kerékpár-versenyeken. Jap Eden 45.000, Protin és Houbens 40—40.000, J. Fischer 25.000, M. Fermans 20.000 frankkal következnek utánuk.

() **Egér-skorpió párbaj.** Egy német tudós, a kinek nem volt más dolga, mesterséges párbajra kényszeritett egy egeret egy skorpióval Mindkét állat egy üvegharang alatt volt elhelyezve és a harcz több óráig tartott, végül az egér leragta a skorpió lábait, több helyen megsebesitette, azután a maradékot megette, de semmi baja sem történt, sebei hamar begyógyultak.

00000087

Közgazdaság.

Mezőgazdasági politika.

(K. Ö.) Kicsinyes eszközökkel és kétes értékü gyógyszerekkel nagy eredményeket elérni nem lehet. Még csak néhány évvel azelőtt ismeretlen volt az a céltudatos agitáczió, mit ma az agráriusok kifejtenek; könnyü dolga volt akkor a merkantilizmus posványába merült közkormányzatnak a mezőgazdaság érdekében felszólalókat elhallgattatni vagy apró pénzzel kifizetni. Ma ez már nem lehetséges! Az agrárizmus nem jelszó, nem egy politikai vagy társadalmi töredék puszta jelszava, hanem egy az ország közgazdasági állapotának fellendülésére irányuló céltudatos organizáczió jogos követelménye. Ezt, az egész nemzet akaratában gyökerező követelést apró intézkedésekkel, a nagy igéreteknek apró pénzre váltott kicsinyes engedményekkel nem lehet kielégiteni. De különben is a mezőgazdasági válságnak hatása az ország összességére mind nyilvánvalóbbá lett. És a mit hosszu időn át tagadásba vettek, azt többé leplezni nem lehet. Mezőgazdaság nélkül nincs se ipar, se kereskedelem. Ha azt akarjuk, hogy a merkantilisták által a nemzet gazdaságára oly fontos ipart s kereskedelmet virágzóvá tegyük, legelső feladatunk a mezőgazdasági válság megszüntetése nemcsak, hanem ennek oly fellendülése, mely az összes közgazdasági ágaknak erö forrásául szolgáljon. Ezt azonban kicsinyes eszközökkel és kétés értékü gyószerekkel elérni nem lehet.

Földmivelési politikánk pedig még mindig a kis eszközök alkalmazásával laborál egy oly betegség gyógyitásában, mely csak gyökeres eszközök igénybe vételével irtható ki mezőgazdaságunk sulyosan beteg testéből. A földmivelés és a közkormányzatban még mindig szánandó szerepet játszik, holott a kiválóan agrár-államban vezérszerepre van hivatva. A földmivelési miniszternek még mindig oly helyzete van, hogy esetleges céltudatos törekvéseinek kivitele elé ezer akadályokat támasztanak, a mi mindaddig tartani fog, mig a közkormányzatban az a felfogás nem kezd meggyökeresedni, hogy a mezőgazdaság érdekében tett intézkedések az ország minden polgárának válik előnyére.

Ami jót teszünk a mezőgazdák felsegélyezésére, az javát szolgálja az ország közgazdaságának. Erre persze hivatott lenne a földmivelési miniszter, aki kell, hogy alapos ismerője legyen a mezőgazdasági válságnak s egyuttal a mezőgazdaság közgazdasági jelentőségének. Csakhogy a milyenek a közkormányzati viszonyok minálunk, lehet a fölmivelésügyi miniszter a legjobb indulatu, érvényesülni még sem fog tudni. A közkormányzatot domináló merkantil szellem lenyügözi tevékenységét s odaköti tehetetlenül a liberális-merkantil agrárellenes gondolkodási körhöz.

Ebből a szempontból fogjuk mi fel Darányi eddigi müködését. Annak az eleinte mutatkozó jóakaratnak hamar véget vetett a liberális gazdasági felfogás. A fellobbanó szikra az igéretek hullámaiban egyszerüen elaludt. A mezőgazdasági válságot azonban igéretekkel megszüntetni nem lehet. Ide nagyszabásu reformok, az egész földmivelést felölelő nemzeti agrárpolitika szükséges, mely a földmivelés és földbirtokos osztály veszendő függetlensége visszaállításának hatalmas konczepcziójából indul ki.

Ebből a szempontból itélve meg az idei földmivelési költségvetést, a mezőgazdasági válság megszüntetésére irányuló törekvésnek csak csekély jelét látjuk. Csak nem tud a földmivelési politika kiemelkedni abból a kicsinyes felfogásból, melylyel reszortját eddig is tárgyalta. Eltekintve az agrártörekvések általános követelményeitől, a részletkérdésekben a legfontosabb jelentőséggel bir a jelen viszonyok közt az államtenyésztés és az elpusztult szőlők ujraültetése. Az állattenyésztés lábraállitását nemcsak a pusztitó vészek fenyegetik, hanem ennek következtében a külföldi fogyasztó piaczok ellenséges állásfoglalása állatkivitelünkel szemben. Ezt a fenyegető veszélyt kis politikai fegyverekkel megszüntetni nem lehet. A szőlők rekonstrukcziójára szükséges hitelt kár volt az Agrár-bank közvetitésére bizni. A kisebb szőlők felujitásának ügye különben sincs evvel megoldva.

A követett földmivelésügyi politika hiányait s hézagait mikor fogja pótolni a céltudatos nemzeti agrár-politika?

---

* **Osztrák agrár programm.** Az osztrák agráriusok most teszik közzé a képviselőválasztásokat megelőzöleg agrár-programmjukat. A hét pontból álló programm tartalma ez: 1. a belföldi termelés megvédése a külfölddel szemben; a tengerentuli verseny teljes kizárása; a kereskedelmi szerződések meg nem ujithatók s az uj szerződések a legtöbb kedvezmény mellözésével tisztán differencziális vámok alapján köttessenek; 2. határaink szigoru elzárása az orosz és balkán állatbehozatallal szemben; a magyar-osztrák terület járványmentessé tétele s a kivitel visszahóditása; 3. a gabona és liszt határidőüzlet eltiltása; 4. agitáczió az aranyvaluta ellen; 5. idegen termékeknek nyujtott szállitási kedvezmények megszüntetése; 6. a kiegyezésnél az osztrák mezőgazdasági érdekek védelme; 7. szövetkezeti szervezkedés.

* **Az ecsedi láp lecsapolásának** kérdése, melyet hónapok óta aggódó figyelemmel kisér Szatmár város lakossága, a megoldás felé közeledik. A vizügyi nagytanács ugyanis febr. 25-én fogja tárgyalni a Homoród, Balkány és Sóspatak vizeinek levezetésére szolgáló terveket s e tanácskozás után fog a miniszter a kérdésben dönteni. A tárgyalásra, melyet a földmivelési minisztérium tanácstermében fognak megtartatni, Szatmár város képviseletében Herman Mihály polgármester és Timon Béla hozzáértő mérnök lesz jelen. A szatmáriak a legnagyobb érdeklődéssel várják a döntést, mely szerintök, ha a város mellett való bevezetés terveinek bármelyike fogadtatnék is el, a legnagyobb veszedelmet rejti magában.

Hirdetések
felvétetnek kiadóhivatalunkban
jutányos áron.

Üzleti jelentés!

Van szerencsém a t. közönséget értesiteni, hogy Budapest, IV. ker., váczi-utcza 16. szám alatti üzletemet a hallatlan házbérfelemelés folytán f. évi február 1-től kezdve ideiglenesen megszüntetem. Fennálló virágasztal, ugyszintén másféle növény-diszitéseket, csokrokat, koszorukat, stb. továbbra is VII. ker. Gizella-uti kertészeti telepemről fentartom; és igyekezni fogok e tekintetben a nagyérdemü közönség pártfogását a jövőben is kiérdemelni.

Egyidejüleg az irántam tanusitott eddigi nagymérvü bizalomért hálás köszönetemet nyilvánitva maradok tisztelettel

Szelnár Vilmos,
mü- és keresk. kertész,
Budapest, VII. Gizella-ut 45—47.

Mi a Schapirograf?*)

A Schapirograf uj, felülmulhatatlan sokszorositó készülék levelek, okmányok, rajzok jegyzeteknek **önálló, költségmentes fekete nyomásu** sokszorositására. Ezt a készüléket még a laikus is könnyen kezelheti, mert fölötte egyszerü s **s jótállok a biztos eredményért.** A papirra tintával irott irásról vagy rajzról sajtó vagy vegyi szerek alkalmazása nélkül rövid 15 percz alatt vagy 150 másolatot lehet készitení. Egy ilyen négyzet vagy folio nagyságra alkalmas Schapirograf ára a teljes felszereléssel együtt 15 frt. Kivánatra hajlandó vagyok a Schapitografot négynapi **próbahasználatra** az én káromra bérmentesen megküldeni, visszaküldés esetén semminemü kárpótlást nem igénylek. Már több ezer különféle nagyságu ily készülék van használatban.

PECL FRIGYES vezérképviselő, **Wien I., Rudolfsplatz 13.**

*) Prospektust ingyen küld.

Egyesült Budapest fővárosi takarékpénztár.

Központi osztály: V. ker., Dorottya-utcza 4. sz. — Budai osztály: II. ker., Fő-utcza 2. szám. — Józsefvárosi osztály: VIII. ker., Kerepesi-ut 9. szám. — Terézvárosi osztály: VI. ker., Andrássy-ut 2. sz. (Fonciére-palota.)

Befizetett alaptőke:

3.600,000 frt névre szóló 12,000 drb 300 frt névértékü részv. felosztva.

Tartaléktőkék:

Rendes tartalékalap	— — — — —	*3.372,202 frt 45 kr.*
Külön „	— — — — —	*583,649 frt 33 kr.*
Rendkivüli „	— — — — —	*200,000 frt*
	Összesen: —	*4.155,851 frt 78 kr.*

Kölcsönöket ad telekkönyvezett (fővárosi) ingatlanokra és **vidéki földbirtokokra** készpénzben és zálogleveleken a becsérték 50 százalékáig.

A jelzálogkölcsön iránti kérvényekhez — melyeknek mintázatai a takarékpénztárnál dijmentesen átvehetők — következő okiratok melléklendők:

Földbirtokoknál:

a) a legujabb keletü hitelesitett teljes telekkönyvi kivonat;
b) a hitelesitett katasteri birtokiv;
c) az adókönyv vagy adóhivatali bizonyitvány a fizetett adóról;
d) esetleg az ármentesitési költségek kimutatása;
e) az épületekre vonatkozó tüzkárbiztositási kötvény;
f) az u. n. azonossági bizonyitvány, vagyis községi bizonyitvány az iránt, hogy a katasteri birtokivben felvett birtok mily hiteltelekjegyzőkönyvekben van felvéve.

Kivánatos, hogy esetleg meglevő birói becslések, adás-vételi vagy bérszerződések is mellékeltessenek.

Készpénzkölcsönök rendszerint hat havi kölcsönös felmondás és a kamatoknak negyedévenkint előlegesen leendő fizetésének kikötése mellett adatnak. A kamatláb a takarékpénztár és a kölcsönkérő közti megállapodás tárgyát képezi.

A takarékpénztárnak $4^1/_2$%-os záloglevelekben adott kölcsönei után töketörlesztés és kamat fejében 45 éven át évenkint $5^1/_2$% fizetendő $^1/_2$ évi előleges részletekben.

A 4%-os záloglevelekben adott kölcsönök után töketörlesztés és kamat fejében $48^1/_2$ éven át évenkint 5% összeg fizetendő $^1/_2$ évi előleges részletekben.

A záloglevelek kölcsönösen megállapitott áron vétetnek vissza.

Az intézeti záloglevelek a tőzsdei napi árfolyamon a takarékpénztár mind a négy osztályának pénztáránál kaphatók.

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfejérvárott.

00000089